

۱۳۱۶

۱۹۱۶ نیچی ییل اوچون

دوامی

دینی، ادبی، علمی سیاسی و اقتصادی «دین و معیشت» مجله سینہ ابونہ دفتری آچلدی. «دین و معیشت» مجله سی اوتکلان سنه لردہ نی اهل قلم نك اشتراکی ایله، اولده نی کبک اولک هفته گه بر، یلغه ۵۰ نسخه نشر اولنوب، محترم دینمز و آنک اهلنی حمایه یولنده دوام ایته چک.

«دین و معیشت» مجله سنده اولگی سنه لردہ گی نی مشنریلر طرفدن صورالغان علمی دینی و فقهی مسئله لرگه شرع شریفکه موافق جوابلر بیرله چکدر (مجله نك یاصیله باشلاغان کوندن شوشی کونگه قدر ۲۰۰۰ دن زیاده مسئله صورالوب، بار سینده شرع شریفکه موافق جواب بیرلشدر.) «دین و معیشت» مجله سی وطنمز نك مشهور و مقتدر عالملری طرفدن یازلغان دینی و ادبی مقاله لری ایله زینت لنوی ایله بر ابر، آنده عرض شخصیه دن عاری اهل سنت و الجماعت مذهبی ترویج ایله یازلغان باشقه مقاله لر هم درج ایته چکلدر.

«دین و معیشت» مجله سنده بویل دینی و ادبی مقاله لردن باشقه اورننک یتوینه قاراب اقتصادی، طبی و اول خواجه لغنه دائر مقاله لرهم درج ایته چکلدر «دین و معیشت» مجله سی اوزینن ۸ یللق دوامنده، هربر مسلمان عائلده سی اوچون کیره کللی مجله ایدکن بیک یخش بلسردی. شوگا کوره اول مسلمانلر آراسنده کوب تارالورغه تیوشلی: آنی اولکاملر اوقوب دینی معلوماتلرون آرتدراچقلر، یاشلر اوقوب روحلرینه و آخر تلسری اوچون فائده لی آرق آلاچقلر.

«دین و معیشت» مجله سینہ مشهور عالملرمر، امام و مدرس لرمز همده ملالریز قاتناشالر

۱۹۱۶ سنه اوچون

ابونہ حق

اورنبورغ وچیت شهرلرگه:

یلغه- ۵ سوم ۵۰

بارطی یلغه- ۳ سوم

۳- آبخه- ۱ سوم ۵۰

خط، پیرویوود همده پاصیلکه لر اوچون ادریس:

Оренбургъ, Контора журн. „Динъ ва Магшеть“.

Оренбургъ, Магшеть. Тیلیگرام اوچون:

یلندن، کیم گه یازلماوچی سا کردارگه ۵ سوم.

۱۹۱۶ سنه اوچون ابونہ دفتری آچق

منہاج الدین شرف الدینف

بخازدسی: اورنبورغده قزانسکی رەئدە تاچوقغە قارشى .

۱ ھم ۳۳ نچى نومر ئردە. اسكلادەز نيكالايوفسكى اورامدەنى اوز بورطەز دە. سودامز اوپتاواى ھم واقلاپ ھەر وقت كوب زاپاس ايلان بولوب طور مەقدە. مسلمانلرغە مخصوص غايەت يەخشى مال لوچىتەك، ايتەك، شىبەلەيت كالوش، كالوش، باشماق، توفلى، اسكراخوتەك ھم چۆكەر ھەر تۈرلى وارشاوسكى. مەسكۈوسكى كۈن آياق كېوملرى ھەر فابرىكەدىن رېزىنۈى كالوشلر ھەر فابرىكەدىن جلى بورچىنى ھم كېوز آياق كېوملرى ھەر فاصونە قارە كول ھم پاكا مانېر جەك بوركلر چن ھم كۈبك انچى ايلان اشلانگان ياكما مانېر غايەت مودنى قالفاقلىر ھەر سورئدە غايەت مودنى كلاپوشلر ھەر تۈسدە اسلامبول ھم وارشاو فەسلىرى سىرى جون فوطالوقلر چالما، نمازلىق، سولگى، دستمال، آش ياولق، كاراوت جىمەسى آياق چىرناوى پاطنوس ھم چالما ياولقلىرى ھەر فابرىكەدىن جلى كولماك جلى ادباللر باقر، جىز، نىكلېراونى ھم مالېروانى قەغانلر سقر اوچون چەمادان ھم ساكۋا يازلر وغىرى كۈب تۈرلى ماللر، مذكور ماللرنى ھەر قايسىن ضرور اسكيدەكە ايلان انچى قولدىن آغانلقدىن كوبراگن اوزمىز زاكاز بېروب اشلانگانلقدىن اش ياشندە قوتەزنى صرف قىلوب اوزمىز طورغانلىق سېبىلى ھەر قايسى كانفورىنتلر مەلېنە قاراغاندە ھەر جەھەتدىن ارطىق بەھاسى غايەت ارزان چىت شوردن صور اوچى محترم مشربلرگە سومنە ۲۵ تېن زادانكە ايلان پوچتە ياكە كانتور ارقلى توقفسىز نالوز قلوب بېرەمىز. پراژوزحقى مشرىدىن نالوزسىز بېرلەمى. ماركەسىز خطقە جواب قايتارلەمى.

اورنبورگ، магазинъ М. Шарафутдинова. ادریس:

۲ نچى مرتبە

باصلوب چىقىدى ايكىنچى آدوم ھلاكتەكە قارشى

مندر جەسى:

تەماكونىڭ استعمال ايدلا باشلاو تارىخى و آنىڭ اسئندەكى اختلاف، شول عصر دەقەر علمانىڭ تەماكى حقتدە سويلانگان سوزلرى تەماكىنىڭ حكى و آنىڭ مەلەك ايدكى، حرمين مغرب زمين سوداغە تارالوى، دىن عقل بەنگە، ال عرضغە ضررى .
خوادرەمەسى لرنىڭ تەماكوپران مېتلا بولولرى، سجدە اوزىدىن تەماكى ايسى كېلوب تورغىن كىشىگە فقھازىڭ حكى، تەماكىنىڭ كوزگە ضررى، امام شىرنىلانىڭ تەماكو حقتدەنى سوزلرى تەماكو تارتوچىغە نەزەدە لويو مكرولغى، تەماكودىن آورو لرىپىد بولوى، جالينوس حكىمىڭ سوزى و آنىڭ وصىتى، نفا سوزلرى حكىم ابن سېنانىڭ سوزى، حجاز اماملرىنىڭ سوزى، تەماكىنىڭ جىسمگە تەئىرى ھىمگە ضررى، تەماكو تارتوچى اماملر. تەماكونىڭ دماغ (مى) گە ضررى، تەماكىنىڭ خىت ايدكى، ضررى بىر سەنى استعمال حرام ايدكى، تەماكو حقتدە حنى مالكى شافعى ھىبلى مفتى لرنىڭ بېرگان جوابلرى وغىرلر . . .
بھاسى ۱۲ ە پوچتە ايلان ۱۴ ە

باصلوب چىقىدى اوچىنچى آدوم ھلاكتەكە قارشى

اوچىنچى آدوم روس محرر لرنىڭ و مشھور پرافىسسار لرنىڭ صو كغى نشرىيات و تەئەلىفاتلردىن چوپلان ب تاتلر چەغە ترحەمە ايدلدى. مندرجاتى: قولماقلى اچمەلكار و آنارنىڭ تىركىبى ھم تەئىر و ضررلرى، اسپىرتلى، اچمەلكارنىڭ تىركىبى و ايسرتو كىفەتلىرى آراقى نولغى. القاقول اعضالرغە نىچك تەئىر نېتە؟ و نىچك بەنگە ضعف لك كېترە؟ آراقىنىڭ قارىغە تەئىرى. آراقىنىڭ باورغە تەئىرى، بېورگە ضررى. اسپىرتنىڭ قان حركىتتە تەئىرى، آراقىنىڭ اوپكەگە تەئىرى، اسپىرتنىڭ تامرلرغە تەئىرى، ھەمىگە تەئىرى. اچوسېبلى كىشىنىڭ عقل سز لنوى فرانسىيە پرافىسسار لرنىڭ سوزلرى، طالستوى و نىقراسقى شەەرلرى، اچكان كىشىنى دوللاو روشى، اچكان كىشىنىڭ حيات و مەشىتى روس تۈرك مەخارەسەندە روس ياپون مەخارەسەندە اچوسېبلى قرلوچى لر وغىرلر.
بھاسى ۷ ە پوچتە ايلان ۱۰ ە

اورنبورغ
وباشقه شهرارگه
بلا تفریق

سنه الك بهاسى ۵ صوم ۵۰ تين
يارم سنه لگى ۳
اوچ آيلغى ۱ ۵۰

اورنبورغ ژورنال
«دين و معيشت»

تيليفون نومر ۲۸۶

صحيفه
ت.me/sehifeleribiz
u.u8686@gmail.com

بره ملام ۱۵ تين

اولا دذع الله الناس بعضهم ببعض اهدنا صراطك
وبيع وصلوات ومساجد يذكرو فيها اسم الله
كثيرا واينصرون الله من بعده ز الله اقوى عزيز
زمان تاسيسى ۳۱ ديكابر ۱۹۰۶ سنه

ديگر حقيقت

۱۰ نچى سنه دوامى

هفته ده بر دفعه يلغه ايللى نسخه نشر اولنور، دينى
علمى و سياسى ژورنال در.

ييارلگان يازولرى
اوزگار تورگه اداره
اختيار ليدر. باصلمغان
يازولر كيرو قايتارلاماز.
مارقه سز خطلر قبول
ايدلمى آدرس آلماشتروغه
۳۰ تين آلنور.
آدر يسنى آچق
يازولرى اوتله.
آدر يسسز مقاله لار
درج ايدلماز.

بره ملام ۱۵ تين

اورنبورغ وباشقه يرده اولان ش كر دلرگه بلا تفریق يلغه ۵ صوم يارطى يلغه ۲ صوم ۵۰ تين.

فورست

مسئله

جاهل وركب - ايمانسز نادان

شيطانلر قايقو الار

دينى مدرسهلر تيره سنده

صوغش خبرلرى

تورلى خبرلر.

اورنبورغ خبرلرى

«مشايعة»
الشيخ محمد مراد المكي جناب ليرينك «مشايعة حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشيطان» نام رساله سى نك
۱، ۲، ۳، نچى جزئلىرى باصلوب چقدى.
رساله موسى بيگى طرفندن ميدانه قويلغان
تاريخ اديان مسئله سى ورحمت الهيه عموميتى نظريه
لرينه رديه اولو امله تاعليف ايدلوب هر كم آنگلارلق
صورتده يازلغان. معلوم مسئله برلن اعتقادى چوالغان
واو مسئله ده حقيقت نه دن عبارت ايدكنى آنگلاوده
كوكلى تردده اولان توركى طانيغان كشيملره يورساله فى
برر نسخه اويلرنده توتو لازمدر.
بهالرى هر جزئى ۱۵ شره، پوچمه ايله ۱۷ شره.

آراقى حقنده

هلاكت كه قارشى. (برنچى آدم)
(خمر حرام بولماس بورون عربلر نك حالى وصحابه لر پيغمر
مزنك ايسركلره قيلورغه قوشقان معامله سى، خمر اچوچى نك عبادت
وتوبه سى، حلال ديب اچوچى كه مترتب بولغان حكم شرعى
مسلمانلر آراسنده خمر ساتو، آراقى ايلان فايداللو، آراقى ساتوچى غه
حضرت عمر نك ايتكان سوزى، اچكوچينك قيامته غى حالى، حضرت
عثمانك آراقى حقنده سويله كان خطبه سى، اچوچى مسلمان لرنك حالى
عايله و خاتونلرى، ايسر نك طلاق قچقروى و آنگا تسكليف ايدلگان
شرعى حكملر، خمر اچوچى كه صحابه لرنك قز بيرماولرى ايسر نك
كفر سوز لرينه شريعت نظرى اچوچى نك، اتورلى بلابلن مبتلا بولولرى
مدنيته لى خلق آراسنده اچوچى لره نيك نمان معامله لر و آقلى نك شاعداق
قيله آل اولرى وغيره ...). بهاسى ۷ پوچمه ايلان ۹

اينچى مرتبه اكمال ايتلوت باصلىدى

استر خان گوپير نه سي كر اسنايا او بازي ۲ نچي او كرك
۳ نچي نومر مشتر بيگنر سعيد الله جيد ابايف طرفندن
سؤالر:

۱ نچي سوال جنت هم تموغ بوودنيا يوزنك واقع بوله
ميكان يوق ايسه باشقه بر اورنك واقع اوله ميكان هر-
نيچك اورني معلوم ميكان؟

۲ نچي سوال بنى آدم دن باشقه مخلوقاتنك كلستك
نيدن يراندى ايكان؟ داله آدم عدم شيكلي توفراقتن
يراندى ميكان؟ خصوصا دوگنر شكللى بنى آدم غه هيچ
فائده سي اولميان حيوان يرانوداغى حكمتى معلوم ميكان
البتة بر حكمة كه ميني در؟

۳ نچي سوال روسدن آلغان نرسه لرنك حقي بار-
ميكان يوم جزاده عدا بقه مستحق ميكان؟

بزم نيامزده سودانك كوبره گي پريوم ديگان بوله
مثلا بر روس بر كشي كه مك صوم آنچه بيره ههك كجه بيره
ههك شول كيمه ني بورتور كه ۲ بگت بيره ايندى باياغى پر-
يكاشچك كه آيغه ۴۰ صوم تعيين وظيفه بيره نه يته سن الگي
مك صوم غه بالق آل آغانك پوطن ۲ صوم برلان آل
مك لاب آلساك (۱۵) صوم دن ارتق آلمه دي ايندى بيا-
غى پريكاشچك پوطن صوم يارمزان مك لاب (۱۰) صوم نان
آلاده روسقه مك لاب ۱۵ صوم پوطن ۲ صوم نان آلم
دى مونه بزم روس برله بوبله معامل مز بولا شيشي
معامل مز شرعا درستى؟

۴ سوال قر باغنه ني قدر بايلاق كرهك؟ حاجة اصليه سي

اوچون ني قدر مال چغار همز؟ سكنى كسره نفقه سي واجب
بولغان آدم لرنك نفقه سي حاجة اصليه غه كره مي ثلله
حاجة اصليه دن خارج مي؟

۵ نچي سوال دين و معيشت مجله سنك ۲ نچي نومر نك
جنازه ده آرته بر كشي ترو شرع شريفك بار ديوفتاوى
هنديه كبي قنوي كتابلرن دن عبارده كور ستكان سنزده
لكن شول در المختار نك اج ۱۱۱ نچي صحيفه سنده
«ويكره قيام الو احد كما كره في غيرها» ديو بر جمله بار بو
شرع شريفده مكر وه ايكانن كور ساتمز مي؟ صور اغان
نك ده مقصودى مكر وه سر عملدر بلهكه.

اداره

۱-۲ نچي سوالنك جوابي: بز ضرورت دينيه دن
بولغان سوالر كه بلديكمز قدر جواب بيروني التزام
ايتكانمز ۱ نچي سوالك ضرورت دينيه دن اولغانى جنت
هم تموغ نك بار لغينه ايمان قدر ليسى در. يعنى جنت
اسلى بر دار راحة تموغ اسلى بر دار محنت بار لغينه
ايمان ايتو فرضدر. اما آلارنك قايو اورنده ايد-
يكلرينى بيلو ضرورت دينيه دن تو گلدر. هم آلار
مونه شول اورنك ديب تعيين قيلوب ايتو كه كتاب
وسنتدن دابل قطعى بو قدر.

هم ۳ نچي سوالده ضرورت دينيه دن اولغانى
عالم مخلوق الله ايدكى قدر ليسى دره اما آلارنك ني
نرسه دن خلق ايتلا گانايكنى بيلو ضرورت دينيه دن

تو گل در. اوسته له زده مسلمانلارغه بيلوي ضرور بو-
 اغان اعتقادی فقهی مسئلهلارده بسك كو بدير. ضرور
 بولمغان مسئلهلر حقهك كتابلارغه مراجعت ايتوب فرصت
 قاچرودن، ضروری مسئلهلار حقهده فرصت نی غنیمت
 بیلونی اولی کورمیز. فرصتلی علمادن بو خصوصلارده
 یازار ایکان مع المهنونیه درج ایدیلور.

۳ نچی سؤالک جوابی: بیز روسیه دولتی بولنی بولان
 عقدمه فیباغانمز. یعنی روسیه دولتی بوزنک جانمیزی
 مالیمیزی صافلارغه اوستونه آغان. بزده روسیه دولتی
 نك امرلرینه اطاعة فیلارغه و آکا صادق تبعه بو اورغه
 اوستومز که آغانمز. بئاعلیه روسیه تبعهسی نئداین
 گنه ماتدن بواسهده آنک مالنی اوز رضاغندنبشقه
 آلو هر بر روسیه تبعهسی بولغان مسلمانغه حرام
 بولهدر. آنک مالنی اوز رضاغندنبشقه آلوی مسلمان
 یوم جزاده عداقه مستحق بولهدر. هم آلارنک اوز
 رضاقلرندنبشقه ماللرنی آلو آارغه ظالم بوله. مسلمان-
 نك مسلمانغه ظالمینک جزاسندن مسلماننک غیر مسلم که
 قباغان ظلمی نك جزاسی قاتیرا قدر. (وظالم الذمی
 اشدمن المسلم) در المختار ج ۵ ص ۲۶۶ یعنی ذمی که
 ظالم نك جزاسی مسلمانغه ظالمینک جزاسندن قاتیراق
 دیمکدر.

بئاعلیه مذکور معامله شرعا درست تو گلدر.
 چونکه بو معاملهده روسقه خیانت ایدلگان بولهدر.
 خیانت ایسه آکا ظالم بولهدر.

۴ نچی سؤالک جوابی: برکشینگ حاجه اصلیه سنه
 اول کشینگ توره چق یورطی وشول یورطنک کر کلی
 جهازی اوزینک و عیالینگ اوست باشلرینه کیاچک
 کیوماری بو آطی هم سلاخی کرهدر. ایگون ایگوب
 تر کلک قبله تورغان کشی بولسه صابانلری طرمالری
 اوگزاری کرهدر. ایدری شولاردن آرتق اوتوز
 صوم قدر آچمسی یاخود شولقدر تور رلق باشقه مالی

بولسه اول کشینگ قربان کیسو واجب بولهدر. هم
 اول کشینگه اوزینک قریبیلرینک نفقه لریده واجب بولهدر.
 (وغذائهم ان یملک ماعی در هم اومالا قیمته ماعتادرهم
 فاضلا عن مسکنه واثاثه ویتاب بدنه وقرسه وسلاحه
 ویتعلق بهذا النصاب، وجوب صدقة الفطر والاضحية وحرمة
 وضع الزکوة فيه ووجوب نفقة الاقارب) خلاصة الفتاوی
 فی الفصل السابع فی صدقة الفطر) یعنی کشینگ باباغی:
 توره تورغان یورطندن، یورطینک جهازندن، اوستونه
 کیه تورغان کیوملرندن، آطندن، سلاخندن آرتق
 ایکییوز درهم آچمسی یا که شولقدر باشقه مالی بولودن
 عبارتدر. شولقدر آچمسی یا مالی بولغان کشینگ فطره
 صدقهسی هم قربان کیسو هم قریبیلرینک نفقهسی واجب
 بوله هم اول کشینگ زکوة آلو حرام بوله دیمکدر.

اشبو عبارت که فاراغان قریبیلرینک نفقه لری واجب
 بولوی قربان کیسونک واجب بولوینه مانع بولمغان
 بولهدر. یعنی ایکسینک واجب بولغان بولهدر. بئاعلیه
 قریبیلرینک نفقه لری حاجه اصلیهغه کر مگان بولهدر.

۵ نچی سؤالک جوابی: سز ردالمختار عبارت سز
 یا کیش کورگان سز خطا مطالعه قیلغانسز، هم خطا
 کوچر گانسز آنک عبارت سز شویله: (وانذا قال فی محیط
 ویستحب ان یصفی ثلاثة صفوف حتی لو كانوا سبعة
 یتقدم احدهم للامامة ویقف ورائه ثلاثة ثم اثنان ثم
 واحد فلو كان الصف الاول افضل فی الجنازة ایضا لیکن
 الافضل جعلهم صفا واحدا ولکره قیام الواحد وحده کما
 کره فی غیرها).

بو عبارت ده (ولکره) فی (ویکره) دیب یازغانسز.
 خلاصه ابن عابدین حضرتلری محیطدن کوچر گان عبارت
 ایله جناره مازی نك آخرعی صفی افضل بولوینه استشهداد
 قبله یعنی جنازه نمازنده ده صفی اول افضل بولسه
 ایدی، صاحب محیط بولای ایتماس ایدی چونکه صفی
 اول افضل بولسه ایدی کشی بولغان صورتده باریده

برصف بولورغه تيوشلى بولور ايدى. آخرغى صفه
يالغز بر كشيونك توروى باشقه نماز لرداغى شيكلى
مكروه بولور ايدى دى.

جاهل مركب - ايمانسر نادان

بز جاهل مركبنيك ايمانسر نادان ديگان سوز
ايكائى بلمگان وقتمز ده بر خافه نك بر او كه «خداى سنى
جاهل مركب بر لن مخاطبه كه دوچار ايتسون» ديب بد
دعا روشنده بر دعا قيلغانن ايشتوب، بوخلفه نك اوز-
ينى نهايت درجه ده رنجتكان شاكردگه موند اين آرزغه
بد دعا بر لن قناعتلنوينه حير ان بولغان ايدك.
بوخلفه شيكلى بو اونك بد دعاسى ايله مى؟ ياخود
بر قضاء اسمانى قيبلىندى؟ بو كونلر ده بزده شول
خلفه ايتكان بر جاهل مركب بر لن مخاطبه كه دوچار
بولدق. الله آخرن خبرلى قيبسون. ايندى حاضر بلدككه
خلفه نك اول دعاسنى بك كچكنه كه حسابلارغه يارامى
ايكان. اول دعا صميمى دشمانغه قیلونه تورغان دعا
ايكان. چونكه جاهل مركب اوزى بله آكلامى هم
اوزينك بلمگانيننه آكلاماغانيننه ده آنك ايمانى بولمى
قسقهسى ايمانسر بر نادان دن عبارة بوله.
ايندى اول ايمانسر نادانغه سوز سويلساك اول
آنى آكلامى. اوزى سويلى بيره اوزى سويل گاتى ده
آكلامى. هم آكلاماغاننده ايمانى بولمى. مونه موندى
جاهل مركب بر لن سويله شو كه مجبور بولو هچ
شبهه سز الله تعالى طرفندن بير ائكان جزانك دنباده اياك
زورسى و اياك قاطبسى در.

مونه بز حاضر شول جاهل مركبنيك اياك اجهلى

طاكچى غايصاص ايله مخاطبه بلاسيينه گرفتار بولدى. اول
«دين و معيشت» مجله سينك بر نومبر نده صادق حضرت
ايمانه قولى نك آديسهغه مجله امامى ايتوب يبار لوى حقنك
باله مناسبه سويلنگان سوزلر موزنك بر آزن كو چره ده
مفتى لك مسئله سينه كروب مفتى نك خاق طرفندن صالح
يلانوب قويلغان كشى بولوى تيوشلى لگن و آنك ملت
قاشنده توتقان اورنى نك خلفاء راشدين اورنى بولوى
تيوشلى لگنى وشولار كى بز نك مسئله كه تعلق بولغان
ئلل نرسه لرنى سو گندسو گنه يازوب تشفى ايتماكچى بوله
ذاتا بسز مفتى نك طاكچيلر طرفندن تو گل چن
مسلمانلر طرفندن صايلانوب قويلغان كشى بولوى نك
تيوشلى لكينه اصلا انكار ايتمايمز. فقط صايلانغانده
طابيلوى بك متعسر بولغان؛ حاضر كى مفتى بابز يديف
حضر تلمرى كى دينلى ديانتلى اخلاقلى فضيلتلى شو نك
ايله بر ابر يور يست بولغان كشيونك، بيوك حكومت مز
طرفندن تعيين قيلنوينه الله تعالى كه حمد و ثنا ايتو
و حكومت مز گده نهايت درجه ده تشكر ايتو بتون
اورن بورغ مقتيا كينه تابع مسلمانلر نك اوستلر ينه يوز-
كلنگان بر بورچ ايدكى اونوتورغه يارامى ديمز.
هم چن مسلمانلر اورن بورغ مفتى لكينه تابع سواد
اعظم اكثريت- بو بورچنك بيوك بورچ ايدكى
بيله لر. شول بولده حركت اينه لر، حكومتكه تشكر دن
عاجزلر. اما مسلمانلرنى صايتاشدرو قوللر ندين كيلسه
آزدرو ايچون شيطان طاكلىرى باصاوچى شيطانلر
موندن مستثنى لر. ايمانسر نادانلر ده بو قسم كه كر-
بيلر. هم چن مسلمانلر نك غنه اش بولغان مفتى لك
مسئله سنده چرمش آر چواشلا رغه سوز سويلر گ
اورن بولمغان شيكلى شيطانلر غده اورن بوقدر
بز بو جاهل مركب نك صادق حضرت ايمانه قولى
حقنك يازغان سوزلر مز كه قارشى آكنا هيج مناسبه
بولمغان مفتى لك مسئله سن قاتشدر ووينى آنك جاهل

شيطانلى قايغىره

بعض حكايه لار ده بيله كورونه: ايمش آدم عليه السلام گه ودهسى بالحق دن صور تله نكاچده ايليس هم شيطان لار قايغىر شقان لار مونه بو بزگه بلا بولا ايمدى ديه شانغرانىب وانارغه قاراغان لار آخرده ايليس توكر-گان ايمش ده كندك اورنى پيدا بولمىش. صوكره آدم عليه السلام گه جان كروب عر كتلنه هم كوره، سوزلاشه، يورى باشلاغاچ ايليس اعوان لرن جيغان ايمش مونه شونى نيچك اورچماس بورون بتور مونه ديه كيكاش ايتكان ايمش. آرادن برسى: بزده بيت فوتور توهرى بولمىش ده آنك ايله كوراشور قوه يرق بزار حيوانلار نى قوت تىق آلا بى يولى هجوم اينسه لار آدم ديگان نرسه بنار يريوزنده خليفه لك ايتمه آلاس ديگان شو-نك فكرن مصلحت كوروب تورلى حيوانلارغه وسوه سه صالحان لار حيوانلار بىررگه جيلوب كيكاشكان لار ده آدم عليه السلام كورنور يىرگه طوپانغان لار ايمش مونه سوزلاشالار ايمش: آنطورا آنك آياغيدى ايكى گنه نيچك اومى طورا البته سحر در تنى ده شه ره گه-ودسى باغانه كىي طوغرى كو كىكه تابا طورادر اول عئى يرنى گنه تو گل كو كنى ده بيله گه ايسابى باردر. مونه آنك فتنه لكى شوندىن ارق بيلگولى ديه قرار بىر گان لار ده صواب قاراو اوچون آرالرنىدن ائنى بىلا-رگان لار ايمش. ات بارغانده آدم عليه السلام ات نك آر فاسندن باشندن صپانغان ايمش ده ات مونسلاىب آدم عليه السلام نك ضررلى تو گل ايدكن بلوب شو نك ياننك قالورغه اوبلاغان آدم عليه السلام تير دسندى ايبلا نگانك تگى يباروچى ايبداشلا رينه كوزى توشكان آلا ر اشاره بىرله چافرغانده ات آلا رغه قاراب اوره باشلا-غان ايمش مونه آلا ر حاضر وك بىر زنى سحرلاب آلا ر

مر كبل كينه بىر موز، شو نك ايچون آكا تعجب ده اينه موز تيك آنك شول جاهل مر كب اولديغى حالده جههور مساهين اشينه خصوصيله آلا ر نك اوزلار ينه عايد مفتى لك مسئله سينه طعاوينه غنه جانموز آچى. مونه ايندى الله تعالى نك بزنى ابتلاسى مونه شوشى يردى. مونه موفى بز قضا اسمانى ديار گه ده بزگه بىر اونك بددعاسى ديار گه ده بيلمىموز.

غاياص نك سوزلارى آر اسنده بزنى بىك عجبلىندى-گان سوزده بار. مر قوم جاهل مر كب اولديغى حالده «دين و معيشت» نك مسلكنى بىك بىخشى آكلاغان چىر-نكه اول مفتى لك مسئله سينه كوچكانده عيىح حقيقت نى يازغان. اول «اسكى مجوسيلار ياكغى مرتدلر ابله اش ايتوچى «دين و معيشت» تيره لرنده» دىب سوزن باشلاغان. فى الحقيقه آنك بو سوزى بىك توغرى و عين حقيقتدر. چىر نكه بز، مسلمان تاتار لرنى ايسكى مجوسيتكه قايتاروب اوزلار بىك مجوس بولورغه طرشقان مجوسى لار بران هم دين اسلامغه خلاف فكر لار طاراتوب مرتد بولغان دينسزلار بران اش ايتاموز. بز آلا رنى هدايت كه سوق ايتمه موز هچ اولمسه آلا ر نك دينسز لك لرنى بيان ايدوب ملت موزنى آلا رغه ايارودن صاقلارغه طرششه موز. شو نك ايله عبد الله اوستومز گه توشكان مسر ايتندن فوتيلونى اميد ايتمه موز. اون يلدن بىرلى صوغيشه صوغيشه الحمد لله آلا رنى چيگوب كيلمىموز. الحمد لله مفتى موزده بز نك طابموز چه چىن مسلمانندن بولدى. والله يختص برحمته من يشاء والله ذو الفضل العظيم.

دیه قور قوشب قاچوب وحشی حیوانلار بولوب قالغان
ایمیش ابلیس نك پلانی طافی یمر لنگان ایمیش.
مونه شونك کبی موندن بویل قدر اول پبتر اغراد
ده بر «صراط مستقیم» جه حیتی اویوشو خبری، تصدیق
اوچون مرا منامه سی حکومت که تقدیم ایتلو خبری چغو
ایله، شیطان لر کبی قزلی یاشلی یاش یاسکنچاک لر
قوتلری اوچوب قار اول قچقر دیلر خراب بولامز
مات خراب بولا بو «صراط مستقیم» دیگن اسمندن
اوك کورنوب طور ا طوغری یول دیگن سوز بیت
بزنگ ملت طوغری بولدن کینارده بزم هوالر مه ایه-
رماس لر دیه «صراط مستقیم» چی لر نی پچر اتور غه کر-
شدیلر. اول وقتک ئلی جان کر مگان ایدی مونه ایندی بویل
ایمیش «صراط مستقیم» چی لر جانلانادر. مونه الار نك
جانلانوبینه علامت فاتح بایراشقی «اسلام و معارف»
اسمنده غزیته چغاره ایمیش بو ایندی شول «صراط مستقیم»
پارتیه سی نك اورغانی در. آنا اسمندن اوك بیلگولی
معارف گنه دیب اسم بیر می «اسلام و معارف» دیوده
البتة بر سر بار اسلام دیگن اسم بزنگ ملی فلاغمه زغه
بتونلای خلاف مونه آلا اسلام اسمی آستنده بزم هوأ
نفسانیه مزه بناء قیلنغان ملی ایدیئالمزی یمر و گه
خدمت ایتار لر یوق بولای یارامی! حاضر بز بیت تر
قیپورر آنالغان بز گه حاضر خلق نی اوز مزگه آودا-
رور غه مهکن. وقت اوتماس بورون خلق اول
«صراط مستقیم» دن هم «اسلام و معارف» دن خبر سر
وقتده بز آنی پچر اتیق خاق نك اخلاصی قایتسون شو-
لای ایتوب اول رواج تابماس بوقسه بز طوقنا ئلی
نیندی بولور؟ دیب طور ساق آلا خلق غه بوقه ای
فائده لی نرسه اریازوب اش کور ساتسه لر خلق نی اوز لر-
ینه چلب ایتار لر ده و کره بز نك بوش بوغاز دن قچقر و مز غه
خلق التفات ایتمی باشلار دیه کینکاشکان ار مونه جا-
ضر بولدز چی لر سوز چی لر بار کوچلر ن شول ایندگو

اش آرتندن یوروچی لر نی پچر انور غه کر شدیلر. بز
اوادانوك آلا رغه تیرس یاقدان قاریدر ایدک موندان
آری هم شولای قارار مز هم قار ار غه تیوش بز آلا نك
قارا یاغن همان چو قچوب فاش ایته طور ور مز دیلر.
یولوز چی لر ایله سوز چی لر بیت آلا کوبدن تو گل گنه
برن بری بیک هافطاشقان لر ایدی آلا نك اوزلری
تعبیر نچه بر طرفی منافق مرانی آلا داقچی دانوسچی،
خولیعغان بولوب ایکنچی طرفی چیل تگر مانی ایله صوغشقان
دونقیخوت، ایدیئوت ایدی بیت، شولای بولغاچ ایندی
آلا دانوسده ایتار لر چیل تگر مانی ایله کور اشکان
کبی هر تور لی ناخالنی یول ایله صوغشور غه ده کر شور-
لر بوایندی آلا رغه عادت بولغان نرسه در. آلا ردن
هر تور لی ادبسنلک نی کوتر گه مهکن. لکن چبکر نکهدن
قور قوب ایگن ایگه ای قار یار اماغان کبی آندی
دونقیخوت لر طاوشنه قار اب ایند گواشندن طوفالور غه
تیوش تو گلدر. ایند گو اش یاوز نیت ایله سوز لانکنان
سوز لر نی تا ئیر سر قالدرا چاق «فاما الز بر فید هب چفاء»
نص جلیلی مفاد نچه آلا نك کوبکلری هواغه اوچوب
بتار. «واما ما یمنفع الناس فی الارض» مفاد نچه
فائده لی بولغان نرسه طامر جایوب تر اربابا چاق در. آلا
شول طامر جایودن قور قوب حاضر دانوك قار اول
قچقرالر. سوز چی لر نك اوز غزیته لر نده بیت صراحت
ایته در: بز کونوب طور ور غه نتیجه سن کونار گه یارامی
دیه در. مونه بو وسوسه گه اوقو اوستونده بولوب
اسلامیت نی فقط ناتسیونالنی معناسی ایله گنه آلاغان
اسلامیه روحی ایله هیچ بر طاشناغی بولمغان بر قدر
یاش یاسکنچاک لر ایهروب غزیته لر ده پروتیسست لر نك
یازوب اولگر دیلر. شول کشی لر نی تیکشروب قاراساک
مسلمان اسمندن سوز لاولر یینه کوله سی کبلا گاندن
یغلار ایدک بیت. ایمیش فاتح بایراشقی رپستور انچی
اول نیچک ملت که خدمت ایتسون؟ مونه آلا نك

دينى مدرسه لى تيره سنده

(باشى ۱۱-۱۲ نومبر لرده)

بخاراى شريف اوراملرنده شولايوق استانبول
مصر لرده ده: دىنى مدرسه طابه سى قولطق لرينه كتاب (البنه
دينى) قستروب يوريلار، ايكان ديب ايشده ايرك.
شوگا قارشو اوفانك دىنى مدرسه لرى نك شياگرد
لرى غالباً دومبر، اسكريپكه، ماندالينه قستروب يور-
يلر، ديب-اوقا مخبر لرى يازالر ايدى. نيك در؟ مين
بو منظره نى كوره آلامام.

ساعت ۱۰ لى ايدى. اوفانك ايك دىنلى صنفينه
منسوب زمانه ايشانى صانالور اقبير كشى كه برده علاقه
سزگنه مجرد سلاملاشو اوچون كروب او طرغاچ ط-
نشب بتكاج ميكا زمانه كشى لرندين عموما اوفانك
آغى (!) صفه اولان طلبه لرندين زارلاندى. بو
كشى نك سوزينه كوره اوفاده چاپان بوركانب يور-
وچى هيچ بر صنفده خاتون قز يوق. شول سببلى خاتون
قز آراسنه آزو توزو زنا- كى اشلر ميدان آغان،
آگا مثال ايتوب توبنده گى واقعه لرنى سويلى. حجاب
يوقلوق و دىانت سزلك آرقه سنك ترقى پرور عائله نك بر دن بر
قزى چيت ملت كشميسى ايله غراژ دانسكى پراوا بر لى
فايده لى بىر گه طور لى. شولايوق محرر لردن بر سينك
انصافلى غنه خاتونى، خاتون ارغه حرىت تلاوچى محرر
بولغان ايرينك مجبور يتيله بيك كروب كشى بر لى
تورلى اورنده يورور گه و طانشور غه مجبوره بولغان.
شمى شول خاتون صوغى كونلرده مطبعه خادملرندين
بر سيله علاقه كسب ايتوب، ناچار اشلر اشلاگانلكندين
ايرندن آير اورغه توغرى كيلگان.

حاضر شول خاتوننى اولكى اير يده صوكندين اير-
ندن آير اورغه سبب بولغان مالايده آلمى ايكي

استدلال لرى نرسه! هوندان آرتق كولنج نرسه
بولورمى ايكان؟
مثلاً: كوك طاش چى توپمه چى غالانتير يچى ار يا كه
صابنچى تير يچى ار يا كه قصابچى ار غز يته چغار ورغه
يار اسنده پيرواى كلاص ريستوران طوتوب پاى تحتك
اوزن كورساته آغان فعال جدى كاهمير سانت غز يته
چغار ورغه ياراماسن. بو نيندى منطق صوك؟ ؤلل
«ميزان الاكفار(؟)» منطقى شولاي ميكان. يا ايسه
حوانيه دن اذت آغان «طور مش مى بو؟» ايه رچن -
لرى نك لوغيقاسى ميكان؟ الله تعالى كلام قديمنده
«واذا عزمتم فتوكل على الله» ديه عزم ايه لرن ترغيب
ايتهدر. بزار فاتح افندى نى عز مندان قايتماسقه توصيه
ايتهدر من اهل دىانت الحمد لله حاضر گه بار «اعلام معارف»
رواج تابار اوزينه اهل ار بولا چاقدر. «صراط مستقيم» چى
«صراط معوج» بولودن البته خير در افراط تفریطدن
بى طرف بولوب توسطنى اختيار ايتكان «صراط مستقيم» ده
ياشاگان بر طائفه نك بولووى البته مطلوبدر. مليت
و دىانتكه مخالف فرقه لرى اوزلرينه بر پارتيه نامى بيروب
ياشاگانده دىانت اساسنه قورولغان فرقه نيچون ياشا-
ماسكه بيوك روسيه نيچه تورلى فرقه نى اچنه صيدر غانك
دىانت اربابى طرفدن توزلور گه اويلانغان فرقه نك
مرامنامه سن نيچون صيدر ماسن ايكان، بزم قزل ار
بيت روسيه ده هر فرقه گه حرىت تليلر ده اوزلرى
اول اساسلرينه بويرده مناقض كيللر. مونه شونك
اوچون آلارده اساسلى بر ايدىئال يوق بلكه هوالرينه
ايرروب جيل تىگرمانى كى گنه ايلانه لى. اسلاميت
اساسنه بناء فيلتوب دىانت نى مقصد ايتوب طوتقان
طائفه گه ايند گواك غيرة و ثبات تىلاب قالا من. «هاتف»

آراده سرگردان بولوب يورى، ديدى. حجابسىز لىقدىن طولاي زنا مسئلهسىندە دىنى شاكردلردە بىك زور- رول اوينىلار، خصوصاً سابع بولوب تىزگىنسىز يور- گان كويلار، طور مشارى مغبوط بولغان محله اھالىسىدىن كويلارنىڭ عائله طورەشنى قارمار ايتوب بىرەلر.

مدرسەدە سابع من دىب، مەھلەنىڭ بىر اوڭە ناخايىتىك بولوب كىرەلر. بىچارە فقير كىشىلەر شاكرددىن يامانلىق بولماس دىب بىر قىر مەدى فائىدەگە قىزوغوب آلارنى اوينە جىبارە، البىتە فقير- خاق اكثرىا اوينە طورمى ايرتەدىن كىچىككە قىر اشدە بولا، اشدىن قاچوب ياطقان سامع لىر ايسە، كوينىنە بىر درسدەگنە بولب تون كون شونىدە قارماق قوروب ياتار، بىكى اوچ آى اوتى شول كىشىنىڭ خاتونى بىر لىن علاقه ياصاب خاتوننى ايرىدىن صوندىرەلر، در آخر موثرىق، بالاسىن خاتوننى تاشلاب اويندىن قاچارغە مەجبور بولا، بو واقعه يلقە بىكى ياخود اوچكىنە بولمى ئىلە نىچە لىرى صانارغە مەكىن.

محلە حضرتىنىڭ مەترىقە سىن تىكشىر گاندىدە بو اشكە فاقەتلەر تابارغە بولا. بو اش لىر نىڭ تەفصىلى اوفى خەلقىندە مەلوم.

محلە حضرتى ايرى قاچوب چەققان ياخود مەذكور علەلر سىبىلى خاتوننى ايرىغان موثرىق خاتوننى محلەسىنىك زنا ايتىدىر بىر طوتاسى كىلەمى بالىزور زانىمىنى زانىگە بىرد. مەنە شولاي ايتوب دىنى مدرسەلردىن مەلت كە مەمول بولغان فائىدە چەقى، بلكە عەموما قارلغاندىە ضررغە طوا. درست بو مدرسەلر نىڭ اسم و عنوان لىرى آرفەسىندە خصوصى شەخسلر فائىدە ايتەلر. بوزوق بىر كىشى ياخشى بىر عائلهگە آلاگب بوزوغون چاچە، اولدە تامانغن طوبىدەرە آلمى استىنازلارندىن بىدەعا آوب چەققان خەلقلەر مدرسە اسمەل خەلق آفچەسىندىن فائىدەلەب اونار مەككە يورطلار باصىلار.

بىزنىڭ «پىرواج» دە خەضر شوشىدى بىكى يورطقە

مالك شولايوق. شونىدوق. بىر اودە مدرسەلىك آرفەسىنىك نىقەدر بىر و اورمانغە مالك بولدى. الحاصل «مات و دىن» دىب، مات گە صورى فورط اقى دىن باشقە فائىدە. لىرى يوق. ئىلى اوتىكان يىل قورصار آچوب دىنى مدرسەنىڭ مدرس و مەعلم لىرى خاتون و قىزلارنى اوتتوب ياطدىلر. بوندىدە بىزنىڭ قار اودە اولد انوك قورص آچوبى لىردە ناچار بىر اشنە بارلىقى دىس ايدىلگەن ايدى، مە شولاي بولدىدە: تورلى اولدىن ملا و مو- رىقەلر نىڭ خاتون قىزلرى جىبالدى. طبعى كوب اچىك مەعلم لىر نىڭ كوزلرى قىز ارقا ريدە يوق بولمى.

باشلاب شول خەلقە ازومسىز جەمەغە چەققانغە تەكلىفى ايتىدىلر. دىنى مدرسە مەعلم و مدرس لىرى قوشقە-اچ، قورصدە غى خاتون قىزار بىش وقت تەمازغە توگىل-نى اوچوندىر؟ فقط جەمەغەغە چىغە باشلايدىلر، شول طرىقە ايرىلر كوب بولغان اورونلردە بوروب آيارى اوز- غانچە عامى و اخلاقى جەتدىن هىچ دەصوللرى بولمادى. صوكتىن ئىل نىبىدا بىن قىباتلىك لىر بولغاندى سوبىلدىلر آئىسى بىزگە غائىب آنى بىر الله اوزى و اشلاوبى لىر بلە، شولايىدە بىز قاچىق دە ياتىمى مەعلم لىر قورصارغە ارقورغە كىلگەن لىر نىڭ بەخىرىنە بالىزور اوبىلەن بىر قورصدە نىلر بولوب تورغانىن بالىشارە بىلدىلر. بىزدە ملالار آراسىندە بىر لك نى توگىل شوندى اشلىرىنى بلەلر ايشىلەر، بلە نوروب شوشى لىرغە نىكاح اوقىلر قاچىغان بىر كىشى اهل السنە و الجماعت اعتقادىندە بولمى نەماز اوقىمى روزە تونمى ادب اسلامىيەنى رعايە ايتىمى ايكان، آكنا آچىق بوز كورسە توكە، آكنا اقى پاقى بو- لىر نىڭ پىردەسىن آچوب اول بولمى قاراللىرغە پارامى دىب بىلەم، دىدى.

عالىبە شاكردلارندىن بىر او امتعانغە كىروب اوچ بول مختصر مطالعە ايتىكانچە آياقسىز قالغانى و صابىرانىبە زالىدە باكنا توغان بىز او كىك هر آدم صابون نىگا-

راب كبتكاني آلارنڭ نماز او قىماوار ينه درس او قىغانه سنى بر او طر شده بولماز لر ينه آچق دايمل بولاسه كبرهك مع ذلك شونلر امام بولامدرس ايتلار حالبوكه قيافت لرى «بار اشينك» لردن آير غيسز. افندم بزده زار- لانوراق اشلر كوب عيب آطده ده تهر ته ده ده بار دىگان كىي البته بو آغشده باش لرمز ده عيب دن خالى تو گل، مرحوم خير الله حضرت منبر دن توروب فراوجنك كفر- ين وكفر لىگن اعلان ايتدى، شونى بله توروب آكا ياردم اينديز شول سوزنى اول وه- له ده ايشدوب آكلارغه تيوش خالق اون يلدن صوگنه آكلادى، مع ذلك شونديوق بر بازغه تصادف ايتديلر، حوش سلامت بولمىز، ديدى. منه بولمىز دين قايعو سنده يور- وچى محترم بر كشيكنگنه زارى،
 آخرى وار
 حسن الدين زاده

تورلى خبرلر

اسلام و معارف غزيتەسى

باير اشق طرفدن چغار لاقچ همده قز لمرنڭ جانن آچيتا تورغان «اسلام و معارف» غزيتەسىنڭ چيغو چقه او- فدن بو كارچه خبر مز يوق ايدى.
 شپهدى عقلنن شاشقان و خفت لار سوز ينه اوشان- ب غزيتە لارده پروتسييت يازغان خلق نك بو غازلرى جر طلفانچه فچقروارندن آنك تيزدن ميدانغه چقا- چاغنى آكلادق
 الله تعالى ياردم بېر سونده شول غزيتە قزل لارنڭ انصا فينه و دين مقدسنى حقنچه آكلو لار ينه سبب بولوب ديانن سز خالقنڭ بارش هم آغشينه طور مز بولسون ايدى

فاتح افندى چيون شر اطان لرنڭ پروتسييت لرنن فور فماسون آكا ياردمچى دين سو يوچى ديانن اهلى كوب بولور. قولدن كىلگن قدرى همه مز خدمت ايتهر مز تاتار اديبلرنى چقماس بورون اور كوتكان «غياث» لرنى دونكيخوط ايتكان بو غزيتە، انشاء الله ياخشى بولور اميدنده مز.
 طاكچى لرن تيك طپر چنسون لرن حرىت مطبوعات خلافتنه آلارنڭ بو قىلانشرى خفت لك در.
 ملا عبدالقيوم عبدالقدوس

قارغالى

ألك ثباتلى علما، كروب چاغنده بزنگ قارغالى مسلمانلرى عقل و منطق غه مخالف هيج بر تورلى حرىت ايتماسكه طريشملر ايدى.
 صوگنى يللرده بعض بر يل قوار ملالار و عقلى يكل آغايلر سوقيله ئلله نيقدر عقل و منطق غه مطابق تو گل اشلر اشلى باشلاديلر.
 شول سببلى دنيوى مسئله ده ده دىنى مسئله ده ده حقيقه اهلندن آير له باشلادق.
 كوبدن تو گل آى مسئله سنده كوز كه كورنپ تور- غان اور نيور غلبلردن باشقه حرىت ايدوب اصابت ايتمگانلر كه مزه مطبوعات ميداننده چبر قىلاندى شپهدى تفكيلىق نطقنى تبريك ايدمه مز دىب سواد اعظم غه مخا- لفت ايدوب مفتى حضرت لرنڭ خلافة حرىت ايدوچى لرى تبريك ايدوب دخى اوياطلى بولدى.
 بز عوام ملالار قوشلغان ير گه «اوبودم اوشبو حاضر امام غه» دىب هر نر سه گه قاتداشه بېر مه مز. تبريك مسئله سنده ده يارى ديگان ايدك. اويلاب قاراساق اشمز عقل و منطق غه بتونلاى كبرى ايتكان تفكيلىقنى تبريك ايدمه مز دىب مفتى حضرتنى تحقير ايتمكانه مزنى آكلامغان مز، ياخود مفتى حضرتكه دائر سويلهنگان

سوزلر گه باشقەنى تېرىك ايدە مزديب اينور گه فاصر
عقل و منطق قەخلاق بولغان بر اشكە على العمايقا تاشويده
عفو اوتنەم.

شول حەتە بز عوامنى؛ ارشاد ايدوچى اماملردە
طالبخان، مېن صوڭ بولسە دە، بوندىن صوڭ هر فوز-
غالبان مسئلە گە قوشاماسقە بولوب تېرىك تياغ-امى
مسئلە سندن اشلاگان ايشە توبە ايتەم، حقيقت اهلدىن
عقل و منطق قەخلاق بولغان بر اشكە على العمايقا تاشويده
عفو اوتنەم.

ع. شەخولف

صابرانىه دقتنە

شرای قريه سندن اوشبو سنە صابرانىه غە مقلنى
حضرتلرينە تقدیم ايدلو اوچون راپورط تورولوب
يکر ميلەب امام و آخوندلر طرفندن همە دياتتلى عوام
اشتراكىلە صابرانىه غە كوندرلگان راپورط مقيومى
شوندن عبارت:

اوشبو ۱۹۱۶ سنە ۲۲ غنوار دە چققان دين و معيشت
مجلە سندن مجيد غفورى ديگان كشرىك، آڭ مجله سندن
نقل ايدلوب شعري يازلغان. اشبو شعر بتون اهل
اسلام ايمانينە همە اهل السنة و الجماعة مذهبينە خالق
اولارەق ترتيب ايدلگان همە خالق لايزال اولان
الله تعالى حقنە ايمان اهلنى اضطر ابقه كيلورلك قباح
سوزلر يازلغان. بز گە عموما اهل اسلام غە دينموزنىڭ
تعليماتينە و مقدس شريعت مز گە مخالف بولغان بونرسە-
لرنى- اوز آرا مژدن حساب ايدلب يازوچى لر غە-
شرعا برر تنبيه يا تعزير ياصارغە واجب در.

مومنى مؤمن بولماغان كشى ياز سادە ممالكنموز قانون
لرى آڭا مساعك ايتماسكە كبرەك ايدى. بز اول و قريه
اهالىسى آنداي بدبختلرنىڭ مسؤوليت گە نيندى طريق
برلن تارتلو كيفيت اربنە ايرشە آميموز شونىڭ اوچون
اوتنەموز دين قدسيتن و حقوق اشلر بن بلگان بيوكلر
بولاشنى يولى برلن نيكشرمەلر ايدى . . .

امضال . . .

مسكاو

شهر ده موسى چى ار بران طاڭچى ار آراسندە
نزاعلر كويباردى.

موسى افندى اسلام و معارف غزيتە سيني ياصارغە
قرار بېرگان ديگان بورونقى خبرلر اوچون طاڭچى ار
آڭا اعنت او قىلر. مەمكىن قدر اوزلرينە طرفدار جېناب
آنڭ مطبە سيني باشقەلر قواينە كوچرو گە تشبثلر
كورەلر.

احتمال باير اش طاڭچى لرنىدە نزلە ندر . . .
باريشى شولاي كورنە كوندىن كون اسلام معارفكە طر-
فدارلر كوبايە «صراط مستقيم» جەعبتى دە شولايوق
بورونقى محورنە يوروب طورە .

تکذيب

پتر اپاولنىڭ معتبر و ديندار لرنىن فرهاد افندى
عبدالباتى اوغلى امضاسيل ۸ نچى نومير دە بر مسئلە
درج ايدلمش ايدى اول مسئلە مومى الله طرفندن صو-
ر الەماينچە آڭا دشمان بولغان بر كشى طرفندن بر غر-
ض شخصى ايچون صور الغانغى مومى اليه فرهاد
افندىنىڭ راجعتى بعدنە مذکور سؤال يازلغان خط
ايله فرهاد افندى خطى مقابلە قىلنوب، سؤال يازلغان
خط فرهاد افندىنىڭ اداره گە كوندرگان كوپ خطلر ندىن
هيچ برسە اوخشاما ديفندن اول سؤالنىڭ فرهاد افندى
طرفندن صور الغاننى اداره تصديق ايتوب سؤال خطى
نىڭ فرهاد افنديگە اسنادينى تكتيب ايتەدر غرض
شخصى ايچون مسائل دينيه نى اويونچاق ايدوچيلر
گە الله تعالى دنيا و آخرتە جزاسز لرنى بېرسون.

هيئت اداره

خارجى خبەرلەر

بصره

رسمى خبەرلەرگە كۆرە انگلیز لرنىڭ الجزيره دەگى قوماندانى، انگلیز عسكەرلىرى تىجوز وقتىدە دشمان خطنى كېسە الماغان اردىب خبەر بېرىش.

پراخودار مصادره ايتو

تور كېمە حكومىتى استانبول ايمانىدە بولغان دانىيا پراخودار بىن يوك طاشوا وچون مصادره ايتوب ايهلار- يىنە حقن تولار گە بولغان.

استانبول دە اوستريا عسكەرلىرى

ارض روم طرفىدە بولغان. بىزنىڭ عسكەر لرنىڭ تىجاء وز لار يىنە قارشى قوبو اچون استانبول دن نېمىس عسكەر لىرى آلىنىوب انا طولى غە كوندىر لگان، آلا ر اور نېتە اوستريا عسكەر لىرى كېتىر لگان.

سلطان نىڭ سفر خبىرى

غزىتە لردە كور اىد گىنە كورە سلطان محمد خامس گرمانىيە غە (بر اىن گە) تىزدىن سفر ايتە چك اىكان. اول ويلو بىلام بىر لىن كور شور گە باروب بعض بىر معاھدە لىر حقىدە سو بىلاشە چك ايمىش.

روس - نېمىس فونىتىدە

دوۋىنسىق دا ئۇر دىنىدە نېمىس لىر واق توباك تىجاوز- لار يىنى دوام ايتىر لىر، بعض اورنىق قىز و قىز و طوب اطشولار دوام ايتىنە.

فرانسىيە نېمىس آراسىندە

نېمىس لىر وەردىن تىرە سىندە ھنوز صوغىشنى دوام ايتىر لىر، فرانسوز لىر وەردىن اطرافىدە ياخشوق فعالىت كور سىتكالەب قوبىلار، صو كفى كونلردە نېمىس- لرنى بعض اورونىدە آقوبلار بىن طاشلا رە مېجور ايتىكان لىر.

گرېد اطەسى قامالو

گرېد اطەسىندە غى فرانسوز فونىصولى يونان ماء مور- لار يىنە، اوستريا فونىصولىنى قولغە آلور غە تىكلىنى ايتىكان بولغان، ماء مور لىر بولاشدىن نى سىببلى در، امتناع ايتىكان لىر- شول مناسبت بىر لىن گرېد اطەسى فرانسىيە ھم انگلترە فلو طارى بىر لىن قامالغان دىب ياز لىر.

يونانىستان

يونانىستان نىڭ مبعوثان نچاسىندە و كىل لىر: «اتفاقى لىر قاچان غە قدر بىزنىڭ طوفراقىدە طور لىر حكومت آنلرە نى دىبور؟» دىوب صور اغانلر. باش مېنىستىر موگا جواب اولارق: «حكومت بوسو اللرنىڭ معنى سىنى ياخشى آكلى لىكن حاضر: بو واپىروص حقىدە اوز فكىرىن طىشقە چىقار مى طور و نى تىوش طابا وطن منفعىتى دە شونى اقتضا ايتە» دىگان.

آفستىرىيە و گىرمانىيە حكومتلىرىنىڭ آوروپا صوغىشىدە كورگان ھلاكتلىرى.

پىتر و غراد. رىسمى معلوما نىقە قاراغاندە، صوغىش باشىدىن فئورال آخرىنە قدر لى گىرمانىيە عسكەر لىدىن ۶۶۷۸۳۳ كىشى ئولگان، ۱۶۵۸۵۴۷ كىشى يارالانغان ھەم ۳۵۷۸۳۵ كىشى خبىر سىز بولغان؛ آفستىرىيە عسكەر- لىدىن ايسە ۷۲۳۲۰۰ كىشى ئولگان، ۲۶۹۲۱۰۰ كىشى يارالانغان و آورغان ھەم ۸۰۹۱۰۰ كىشى اسىر توشكان ھەمما حسابلاغاندە اور تا آوروپا حكومتلىرىنىڭ عسكەر- لىرىدىن ۶۹۰۸۶۱۵ كىشى صفدىن چىققان بولا.

سلانيك

سلانيك ده فرونت نك كوپ برارنده طوب آطشو لردوام ايتنه، ياقن اولمردن اول خالق اولمريين طاشلاب قاچا باشلاغان لرد.

بلغاريه ده

مناسطردن بيرلسگان خبرلره كوره بلغار افسرلر يئك سوزينه كوره يونانستان برلن بلغاريه آراسينده صوغش بولمى قالوى ممكن توگل حساب ايدله چونكه بلغاريه حكومتى سلانيك نك يونانستان قولينده قالوينده راضى توگل.

مناسطيره يونان لرنك دين باشلى تورغان يورط بلغاريه عسكارى طرفندن چولغانغان يازالار.

ПУБЛИКАЦИОННО-ЦЕНТРАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ И ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА Инв. № 1. Казань - Qazan.

اورنبورغ خبرلرى

قيمتچى لك كه قارشى

غوبر ناتور جنابلرى اوز تحت رياستنده محلى سوداكار لردن عبارة جينالوش باصاب بوكار چه غايتده قمت چي لكده اولان ساتو ايپرلرينه بها كيمتوني مصلحت كوروب سويلاگان. غوبر ناطور جنابلرينك بو كيشاشن سوداكارلرنك كوي معقول طابقان لرد شول سببلى سو- داخبرلر قوللرند بولغان حاضرگى ماللرينه بوندىن صوك حق آرتندر ماسقه قرار بيرگان لرد ماللرينه مجالس دن صوك هر قدر كيم بيانه عين اينكان لرد.

اداره دن جوابلر

«آدامزغه معلمه لرد قورسى آچيلو احتمالى بار درست بولسه معلم لرد معلمه لرد برلن بر گه تور اچقلر اگر اش بولاي بولسه ديانت اهلى نك بالالارى بولان

نلشرى محمدولى بن عبدالغنى حسيئوف .

Издатель Мухамедовый Хусеинов

محررى علام الدين خان اسلامف .

Отвѣтственный Редакторъ Г. Ханъ-Исламовъ.

Тек. журнала "Динъ ва Маъишеть", Оренбургъ.

چغار موندن نچك صافلانر مر « ديب يازو چرغه! ا ثا آصات يول ديب توتو و آنده محكم لك و صلابت در. شول اشلرده قصورلق كز بولماسه بالالار كزده اوز- كزده قوطلور سز .

۱۹۱۵ سنه فهرستنى صور اوچى لرغه كاغد بهاسى قمت لك سببلى بوبل ۱۹۱۵ سنه فهرستى باصاهادى انشاء الله احوال اعدد اللاشد كده باصيله چقدر .

تصحیح

اوزغان ۱۲ نچى نومبر مجله مزده ۱۵۲ نچى صحيفه ده ۲۰ نچى بولده «وكيلى بولغان» ديگان جملانى «وكيلى بولماغان» ديب تصحيح ايدوب او قورغه تيبوش

ديانت اهلينه!

اوتكان سنه باصلورغه وعده ايدلوب ده احوال و وقايع اقتضاسى اوله رق بو كونگه قدر كيچكتر- لوب تورولغان حمزه حضرت حميدف نك «تنبيه- الغبى و تدمير الدنى فى ابطال التدبير الدينى» اسمى دينى تدبيرلرگه رديهسى باصيله باشلادى. اولده كاغد مسئلهسى تايمين ايدله آلمغانغه كوره نسخهسى ايللى قگه توشار ديب تخمين و فرض ايدلگان بورساله، كاغد بهاسى نك اوچ حورت مرتبه قمت لنگانى اوچون همده اش حقلرى آرتديغى سببلى اولگى تخمين نك ايركى حقينه توشه چمكى قطعيا معلوم بولدى .

بو كتابنى طبع مسئلهسن احوال طنچ لانغانغه قدر كيچكتر مسئلهسى اداره چه معقول لنگان بولسه ده حمزه حضرت نك خصوصى رجالرينه گوره بوكوندىن باصلورغه بولدى. هم ۲۰۰ صحيفه لهب باصلدى .

باصلوب بتكاج آلدن مشتري قيمد ايدلوب قويلغان ذوت كراهه خصوصى خبر ايدلور، شول وقتده آرتقان بهاسى حقنده تيبوشلى چارهسى كوريلور .

ديانت اهلی اوچون

خلقمزده ياگارو، اعتقاد اهل السنة والجماعت مذهبه مخالف حرکت لار طوو باشلانغان ده، شول بولده بولغان نرعه شفا اولاره حق هدايت طابسونلر اوچون ترتيب ايدانگان ردالانقلابيون ياخود الاقتصاد رسالهمينگ سگز جزئي صائيله، بهاسی باراغی-۷۵ تین.

غير مسلم نك نبيجدهستی آشلو درست، زمار به ييله و ياری، قلنسوه، مجوسی (قارا اسلاميه) كوده ضرر يوق نيب چغارلغان اوچ مسئله كتائينه شرعی و فقهی دليللرله يازلغان اوچ مسئله كه رديه كتاي صائيله بهاسی-۷۰ تین.

جمهور علمياك شهادتيله اعتقاد و قواعد اسلاميه كه مخالف طرزده يازلغان و خلقمز آراسينه طارالغان «فلسفه عبادت» كتابلرينه رديه رساله سی اولان فلسفه عبادتگه رديه كتاي صائيله بولسی-۳۰ تین.

دين و اعتقاد حقايقده و مائقه اعمال اسلاميه كه دائر مسئله لرده غير مسلم لار برلان مناظرده خصمى فصاحت ايدررلك صورده توری بحث لار و جوابلر ايله يازلغان هدی رساله سی و اعلام الحق كتابلری صائيله بهالری اولگیسی-۴۰ تین، ۲ نچیسى-۳۰ تین.

روسيدن مشهور و مقدر علمالری طرفدن موسی بيگي نك تاريخ اديانينه يازلغان رديه لردين نجات عمومغه، موسی اعتقادينه، تاريخ اديانينه رديه لر، باراغی اوچ جز اولوب بهالری اولگی-۱۵ تین، صولغیسی-۳۰ تین.

اصول جديده اربابن كلا ديورلك تنقيد ايتكان چاييلره هديه رساله سی صائيله. حقی-۵۰ تین هر وقت غه وهر اورنغه يازارلق و عمل كه فولايلى اولارق ترتيب ايدانگان تقويم دايم كتاي علاوه صائيله. علاوه سيميله ساعت توراب وقت بلب بولده. حقی-۱۴ تین.

ياگاللق باشلانغاندن بيرلى اخلاق و عمللرده كورانگان غير مشروع فعللرينى تنقيد بوللى و شرعی طرزده يازيلغان وزن و فایده كه رعایه ايله ترتيب ايدانگان ترقی شعری صائيله. بو كتاب باشنده اولان «عندليب» شعری اهل علم نظرده خصوصى صورتده تقریضلرله شهرت طابقان بر رساله. حقی بوجته مصارفيله-۱۲ تین.

كوبلهب آوچی غه اسكيدكه يصاله. بو قدر زاداتكه ايلان نالور کوندريله

آدریس: «دين و معيشت» - «Динъ ва Мағишеть» журн. «Оренбургъ»